

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wieczorek

Protokolant: Maria Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. Ł. (1), M. Ł. (2)**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. na rzecz powódki M. Ł. (1) kwotę 55.968,22 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt osiem złotych i dwadzieścia dwa grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 50.000 zł od dnia 18 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.768,22 zł od dnia 17 marca 2015 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 4.200 zł od dnia 14 maja 2015 roku do dnia zapłaty.

2. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. na rzecz powoda M. Ł. (2) kwotę 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,

3. pozostałym zakresie powództwo oddala;

4. tytułem kosztów postępowania zasądza od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. na rzecz powódki M. Ł. (1) kwotę 856,84 złotych i na rzecz powoda M. Ł. (2) kwotę 600,08 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

5. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu od pozwanego kwotę 4.820,68 złotych, od powódki kwotę 2.117,32 złotych i od powoda kwotę 1.786 złotych

SSO Agnieszka Wieczorek

Sygn. akt I C 826/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do tut. Sądu w dniu 17 marca 2015 r. sprecyzowanym pismem z dnia 11 czerwca 2015 r., powodowie M. Ł. (1) i M. Ł. (2) domagali się zasądzenia od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w S. następujących kwot: powódka M. Ł. (1) kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna, kwoty 30.000 zł tytułem pogorszenia się sytuacji życiowej po śmierci syna wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 8.461,13 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, a powód M. Ł. (2) kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna, kwoty 26.000 zł tytułem pogorszenia się sytuacji życiowej po śmierci syna wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 grudnia 2014 r.

do dnia zapłaty. Powodowie wnieśli również o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie podnieśli, że w dniu 9 marca 2013 r. w wypadku samochodowym zginął ich syn D. Ł. (1). Pojazd, którym kierował sprawca wypadku R. B. był ubezpieczony u strony pozwanej. Powodowie podnieśli, że zgłosili ubezpieczycielowi szkodę. Strona pozwana zapłaciła im ostatecznie kwoty: po 12.500 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna i 2.500 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej, uznając jednocześnie przyczynienie się do powstania szkody D. Ł. (1) poprzez niezapięcie pasów bezpieczeństwa w 50%. Zdaniem powodów strona pozwana niezasadnie przyjęła stopień przyczynia się ich syna do wypadku.

Powodowie wskazali, że śmierć syna stanowiła dla nich wstrząs i rozpacz. Podnieśli, że mimo upływu 2 lat od wypadku, nadal nie potrafią pogodzić się z utratą syna, tym bardziej, że była ona nagła i niespodziewana. Powodowie zaznaczyli, że nie mogą się otrząsnąć z tej tragedii. Ból i rozpacz, które odczuwają są nie do zniesienia i nie pozwalają im normalnie żyć i funkcjonować. Powódka w wyniku śmierci syna przeżyła załamanie nerwowe, wpadła w depresję w związku z czym zmuszona była zażywać leki uspakajające. Strata pierworodnego dziecka była przez powódkę tym dotkliwiej odczuwana, że niedługo po śmierci syna zdiagnozowano u niej nowotwór. Nie miała wówczas chęci do walki z chorobą. Powód natomiast po śmierci syna, z którym był silnie emocjonalnie związany, zamknął się w sobie, nadal czuje żal i przygnębienie. Powodowie wskazali, że wskutek śmierci D. pogorszyła się ich sytuacja życiowa. Uzasadniając wysokość żądanych przez nich kwot podkreślili, że ich syn wspólnie z nimi mieszkał. Pomagał im w gospodarstwie domowym. Dodatkowo podnieśli, że zmarły utrzymywał rodzinę, albowiem obydwójce powodowie są osobami bezrobotnymi, utrzymującymi się z prac dorywczych. Nadmienili, że D. Ł. (1) czerpał dochód z wykonywania prac wykończeniowych, a także wyjeżdżał w celach zarobkowych do (...). Ponadto planował otworzyć własną firmę remontowo-wykończeniową. Natomiast nieoczekiwana jego śmierć spowodowała, że powodowie stracili pomoc jaką od otrzymywali od syna i na jaką mogli liczyć w przyszłości. Dodali, że w chwili obecnej utrzymują się z prac dorywczych oraz zasiłków otrzymywanych z opieki społecznej, a standard ich życia uległ istotnemu pogorszeniu. Nadmienili, że powódka cierpi na chorobę nowotworową w związku z czym ma ona ograniczoną zdolność do pracy. Nadto uzasadniając roszczenie z tytułu kosztów pogrzebu, powódka wskazała, że poniosła koszty w łącznej kwocie 8.461,13 zł na które składają się koszty dotyczące wykonania nagrobka poszerzonego - 4.200 zł, pogrzebiny - 1.970 zł, wykopanie grobu - 700 zł, zakup odzieży dla zmarłego oraz odzieży żałobnej-1.511,13 zł, zakup kwiatów-80 zł. (k. 2-8, k. 164-166)

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2015 r. powodowie zostali zwolnieni z kosztów sądowych w całości. (k. 122)

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że kwestionuje żądanie pozwu. W pierwszej kolejności wskazał, że zachodzą przesłanki uzasadniające odrzucenie pozwu z uwagi na nieprawidłowe oznaczenie powoda. Na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd podnoszonego zarzutu pozwany wskazał, że wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego kwoty zaspokajają wszelkie roszczenia powodów. Strona pozwana dodała, że ponosi odpowiedzialność w przedmiotowej sprawie jednakże jedynie w 50% ze względu na przyczynienie się zmarłego D. Ł. (1) do powstania szkody, poprzez brak zapięcia pasów bezpieczeństwa co miało decydujący wpływ na skutki zdarzenia. Według strony pozwanej powodowie nie wykazali zasadności przyznania zadośćuczynienia w żądanych przez nich kwotach oraz przesłanek znacznego pogorszenia się ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią syna, która uzasadnia przyznanie odszkodowania. Zadaniem pozwanego oczywistym jest, że powodowie zawsze będą odczuwać smutek i żal na wspomnienie o zmarłym, jednak najbardziej negatywne emocje już minęły. Od śmierci syna powodów minęły już bowiem dwa lata, co pozwala przypuszczać, że ich cierpienia związane ze śmiercią syna osłabły. Mieli oni bowiem sporo czasu, aby oswoić się z zaistniałą sytuacją oraz przystosować do nowej rzeczywistości. Nadto po śmierci syna nie korzystali także z pomocy specjalisty, a dla załagodzenia negatywnych emocji wystarczające były środki uspakajające przepisane przez internistę. Pozwany podkreślił, że powodowie nie przedstawili żadnych wiarygodnych dowodów, świadczących o tym, że po śmierci syna ich sytuacja uległa drastycznemu pogorszeniu. Podniósł, że drugi syn powodów D. Ł. (2) pracuje zawodowo i otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1.680 zł brutto. Ponadto powód po

śmierci pierwородnego syna został zatrudniony w zakładzie budowlanym, zaś powódka otrzymuje zasiłek. W ocenie pozwanego biorąc pod uwagę, że przed śmiercią syna, ani powód, ani drugi syn powodów nie pracowali, a zmarły utrzymywał rodzinę, sytuacja powodów jest taka sama jak przed śmiercią D. Ł. (1). Nadto pozwany wskazał, że w toku postępowania likwidacyjnego zrefundował z tytułu poniesionych kosztów pogrzebu powodom kwotę 1.768,22 zł, uwzględniając 50% przyczynienia się zmarłego do szkody. Dodał, że D. Ł. (1) został pochowany na koszt gminy N.. Zatem skoro powodowie nie ponieśli żadnych kosztów związanych z pogrzebem syna, żądania strony powodowej w tym zakresie są bezpodstawne. (k. 130-133)

Postanowieniem z dnia 9 września 2015 r. Sąd oddalił wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu. (k. 228, k. 232-233)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 marca 2013 r. R. B. prowadził samochód R. (...) nr rej. (...). Wraz z nim podróżowali D. Ł. (1), S. D. (1) i D. P.. W rejonie miejscowości S. gmina C., na skrzyżowaniu drogi krajowej nr (...) z drogą nr (...) R. B. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nie stosując się do znaku (...) (...) i nie ustępując pierwszeństwa przejazdu samochodowi marki S. (...) nr rej. (...) kierowanemu przez K. E., w wyniku czego D. Ł. (1), który w chwili wypadku nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa, doznał obrażeń wielonarządowych wskutek których poniósł śmierć.

W wyniku wypadku D. Ł. (1) odniósł obrażenia ciała, które powstały w wyniku udarowego oddziaływania sił skierowanych poprzecznie z prawej strony na tułów i w wyniku udarowego kontaktu poprzecznie z prawej strony na tułów i w wyniku udarowego kontaktu przedniej części klatki piersiowej z oparciem przedniego fotela. W związku z tym nawet gdyby D. Ł. (1) miał zapięty pas bezpieczeństwa nie uchroniłoby go to od powstania ciężkich obrażeń ciała, ze względu na mechanizm, w jakim one powstawały.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2014 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie o sygn. akt II K (...) uznano oskarżonego R. B. za winnego zarzucanego mu czynu umyślnego naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w wyniku których spowodował wypadek, w którym śmierć poniósł D. Ł. (1) a S. D. (2) doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu tj. przestępstwa z art. 177 § 2 kk i za to wymierzył mu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu D. Ł. (1) (k. 20), dokumenty znajdujące się w sprawie o sygn. akt II K (...), w tym wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 kwietnia 2014 r. sygn. akt II K (...) (k. 21, k. 452-453, k. 389-451), opinia biegłych sądowych B. P. i J. K. (k. 481-511), zeznania świadka D. P. (k. 223), zeznania świadka R. B. (k. 343v).

D. Ł. (1) w chwili wypadku miał 24 lata. Był jedynym z dwojga synów powodów. W 2008 r. zdał egzamin przed Komisją Egzaminacyjną (...) Izby Rzemieślniczej w P. i uzyskał tytuł czeladnika w zawodzie malarza-tapeciarza. Był zatrudniony w firmie (...) i otrzymywał miesięczny dochód w kwocie ok. 2.000 zł netto. Wraz z młodszym bratem D. Ł. (2) chciał prowadzić działalność gospodarczą i zajmować się remontami mieszkań. Powodowie mieli z synem dobry kontakt. D. Ł. (1) nigdy nie odmawiał im pomocy w pracach domowych. Zajmował się remontami przeprowadzanymi w domu powodów oraz po utracie stałej pracy przez powoda, utrzymywał dom i rodziców, przekazując na utrzymanie rodziny znaczną część swoich dochodów w kwocie od ok. 1.000 zł do ok. 1.500 zł. Był zdrowym, życzliwym i spokojnym. Interesował się sportem (piłką nożną) i pasję te dzielił z powodem. Nie sprawiał problemów wychowawczych. Powodowie mieli wiele planów z nim związanych. Liczyli na jego pomoc i opiekę w starości. Chcieli aby mieszkał razem z nimi. Liczyli także w przyszłości na jego wsparcie finansowe i dokładanie do kosztów utrzymania domu.

Dowód: świadectwo czeladnicze (k. 45), zeznania świadka D. Ł. (2) (k. 221-223), zeznania świadka D. P. (k. 223), zeznania powódki (k. 224-226), zeznania powoda (k. 226-227) zeznania świadka T. K. (k. 343v).

Powodowie przed wypadkiem syna prowadzili wspólnie gospodarstwo domowe. Mieszkali w dwupokojowym mieszkaniu wspólnie z dwojgiem synów. Powód po utracie stałej pracy w zakładzie kamieniarski w którym uzyskiwał dochód 1.600 zł, pracował dorywczo i zarabiał od 700 zł do 1.000 zł, obecnie zarabia od 1.700 zł do 1.800 zł. Powódka nie pracowała na stałe, tylko zajmowała się domem. Podejmowała prace dorywcze. W chwili śmierci syna powodowie byli zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. jako osoby bezrobotne, uzyskując dochody z

opieki społecznej. Pół roku po śmierci syna powódka zachorowała na chorobę nowotworową. W związku z chorobą stopień niepełnosprawności powódki określono jako znaczny wskazujący na odpowiednie zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej. Aktualnie powódka otrzymuje zasiłek. Do chwili śmierci D. Ł. (1), D. Ł. (2) był uczniem i pozostawał na utrzymaniu rodziców. Obecnie D. Ł. (2) pracuje zawodowo i uzyskuje miesięczny dochód w kwocie 1.680 zł brutto.

Dowód: dokumentacja medyczna powódki (k. 30-41), orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (k. 42), decyzja z dnia 7 maja 2014 r. o przyznaniu powódce zasiłku stałego (k. 43, k. 63), zaświadczenie z Powiatowego Urzędu pracy w G. (k. 44), zaświadczenie o zarobkach D. Ł. (2) (k. 65), zeznania świadka D. Ł. (2) (k. 221-223), zeznania świadka T. K. (k. 343v), zeznania powódki (k. 224-226), zeznania powoda (k. 226-227).

W dniu 9 marca 2013 r. wiadomość o wypadku syna D. Ł. (1) została przekazana powodom przez ich młodszego syna D. Ł. (2). Wówczas to powodowie udali się do szpitala, do którego został przewieziony po wypadku ich syn. Po godzinie dowiedzieli się od lekarza, że D. Ł. (1) zmarł. Powodowie nie otrzymali żadnego wsparcia psychologicznego. Po śmierci syna załamali się. Uzyskali pomoc od rodziny i znajomych. Powodowie cierpieli na zaburzenia snu. Powódka po śmierci syna pozostawała pod opieką lekarza rodzinnego. Miała problem z łaknieniem, schudła około 20 kg. Nadto płakała i budziła się w nocy w związku z czym zaczęła korzystać z leków nasennych i na uspokojenie. Powódka zaczęła zaniedbywać swoje obowiązki domowe. Wówczas to powód przejął obowiązki domowe powódki. Powód natomiast cierpiąc po stracie syna zaczął nadużywać alkoholu i stan tak trwał przez około pół roku od śmierci syna. Po około pół roku od śmierci D. Ł. (1) powódka zachorowała na chorobę nowotworową. Pograżona w żałobie nie miała wówczas siły do walki z chorobą i biernie poddawała się zabiegom medycznym. Została poddana chemioterapii. W związku także z nasilającą się po śmierci syna cukrzycą, amputowano jej palec u nogi. U powódki po traumatycznych przeżyciach pojawiły się również problemy z nadciśnieniem tętniczym. Aktualnie powódka jest pod stałą opieką lekarza.

Powodowie nadal cierpią po śmierci syna, wspominają go. Niemal codziennie jeżdżą na cmentarz. Do dzisiaj nie mogą sobie poradzić z traumą po śmierci syna.

Dowód: dokumentacja medyczna powódki (k. 30-41), orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (k. 42), zeznania świadka D. Ł. (2) (k. 221-223), zeznania świadka D. P. (k. 223), zeznania świadka T. K. (k. 343v), zeznania powódki (k. 224-226), zeznania powoda (k. 226-227).

W marcu 2013 r. Gminny Ośrodek Pomocy (...) w N. na podstawie wydanej decyzji przyznał zasiłek celowy na pokrycie kosztów potrzeby zmarłego D. Ł. (1) w wysokości 3.230,01 zł. Powodowie nie zwrócili wydatkowanych przez (...) środków finansowych w sprawie pogrzebu.

Powódka pokryła następujące koszty pogrzebu syna: pogrzebiny -1.970 zł, wykopanie grobu – 700 zł, kwiaty – 80 zł, zakup odzieży dla zmarłego i dla powódki- 656.28 zł, nagrobek-4.200 zł.

Dowód: rachunki i faktury VAT (k. 50-511, k. 53-56), oświadczenie z dnia 18 marca 2013 r. (k. 52), zatwierdzenie projektu nagrobka (k. 49), pismo Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w N. z dnia 26 czerwca 2015 r. (k. 188).

Powodowie zawiadomili ubezpieczyciela o zaistnieniu zdarzenia losowego w dniu 17 listopada 2014 r. Ubezpieczyciel pismem z dnia 24 czerwca 2013 r. poinformował powodów o przyznaniu im zadośćuczynienia za śmierć syna w kwocie po 25.000 zł oraz odszkodowanie za pogorszenie się ich sytuacji życiowej w kwocie po 5.000 zł, które następnie obniżył o 50% przyczynienia się zmarłego do skutków wypadku poprzez brak zapięcia pasów. Ostatecznie powodowie otrzymali kwoty po 15.000 zł. Powódka otrzymała dodatkowo kwotę 1.768,22 zł za koszty pogrzebu, z uwzględnieniem 50% przyczynienia się syna do szkody. Powodowie bezskutecznie odwołali się od decyzji ubezpieczyciela.

Dowód: pisma z dnia 24 czerwca 2013 r. (k. 134-136), notatka informacyjna o zdarzeniu drogowym (k. 137-138), dokument dot. likwidacji szkody (k. 139-144).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez powodów i pozwanego, których treści nie kwestionowano oraz dokumentów zalegających w aktach sprawy karnej o sygn. akt II K (...) oraz aktach likwidacji szkody.

Zeznania powodów Sąd uznał za wiarygodne w zakresie opisywanych przez nich przeżyć po stracie syna i stanu zdrowia powódki po śmierci dziecka. Powodowie zeznawali emocjonalnie, a ich zeznań w świetle zasad doświadczenia życiowego nie można kwestionować. Powodowie nie posiadali bezpośredniej wiedzy o przebiegu i przyczynach wypadku.

Także zeznania świadków D. Ł. (2), D. P. i T. K. Sąd uznał za wiarygodne i spójne z zeznaniami powodów. Świadkowie ci opisali wpływ śmierci syna powodów na ich sytuację życiową.

Okoliczności wypadku Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy karnej oraz zeznaniach R. B. na okoliczność zapięcia pasów przez zmarłego. Zeznania tego świadka Sąd ocenił jako wiarygodne.

Za mało przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd uznał zeznania świadka S. D. (2). Świadek podkreślał, że nie pamięta dokładnie czy zmarły miał czy też nie zapięte pasy bezpieczeństwa. Nie pamiętał dokładnie okoliczności wypadku.

Ustaleń w zakresie tego, czy D. Ł. (1) miał, czy też nie zapięte pasy bezpieczeństwa podczas wypadku i czy okoliczność ta miała znaczenie dla skutków jakie odniósł w wypadku i w jakim stopniu brak zapiętych pasów bezpieczeństwa przyczynił się do rozmiaru powstałych obrażeń ciała u niego, Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków i ruchu drogowego B. P. łącznie z dowodem z opinii lekarza specjalisty medycyny sądowej J. K.. Opinie tą Sąd uznał za profesjonalną i wyczerpującą. Biegli sformułowali logiczne wnioski na podstawie przeanalizowanego materiału dowodowego. Opinia ta nie była kwestionowana przez strony.

Sąd na rozprawie w dniu 20 września 2017 r. oddalił wniosek pozwanego o uzupełniające przesłuchanie świadka R. B. na okoliczność wiedzy poszkodowanego co do faktu, czy kierowca pojazdu posiadał uprawnienia do kierowania pojazdem, ze względu na spóźnienie złożenia wniosku oraz z uwagi na to, że nieistotną w sprawie jest okoliczność, iż prowadzący pojazd R. B. nie posiadał uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Wniosek i zarzut pozwanego tym zakresie był spóźniony a nadto wypadek mający miejsce w dniu 9 marca 2013 r. spowodowany przez R. B., nastąpił bowiem w wyniku umyślnego naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, a nie braku prawa jazdy prowadzącego pojazd. Zatem nieposiadanie przez sprawcę wypadku stosownych uprawnień do kierowania samochodem nie miało żadnego wpływu na ustalenie okoliczności dotyczących przyczynienia się poszkodowanego D. Ł. (1) do wypadku. Z tych samych przyczyn Sąd oddalił wniosek powodów o zobowiązanie do złożenia pisma procesowego w przedmiocie odniesienia się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się poszkodowanego D. Ł. (1) do powstania szkody.

Sąd zważył co następuje:

Powództwa należało uwzględnić częściowo.

Na wstępie podkreślić należy, że sprawa karna o sygn. akt II K(...) została prawomocnie zakończona, dlatego rozstrzygając przedmiotową sprawę tutaj Sąd posiłkował się wyrokami skazującymi R. B., które w oparciu o art. 11 k.p.c., wiążą Sąd w sprawie cywilnej.

Powodowie domagali zadośćuczynienia za śmierć syna w oparciu o art. 446 §4 k.c. oraz odszkodowania za pogorszenie się ich sytuacji życiowej na skutek śmierci D. Ł. (1) na podstawie art. 446 § 3 k.c. oraz powódka dodatkowo zwrotu kosztów pogrzebu w oparciu o art. 446 § 1 k.c. Strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności co do zasady. Przyjęła własną odpowiedzialność za skutki wypadku uwzględniając częściowo żądania powodów w zakresie wypłat odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej, zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną śmiercią osoby najbliższej oraz odszkodowania za koszty pogrzebu.

Podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej stanowi umowa odpowiedzialności cywilnej dotycząca samochodu marki R. (...) nr rej. (...). prowadzonego przez R. B. w ramach której ubezpieczyciel przejął odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z ruchem tego pojazdu. Jak wynika z wyroku skazującego R. B. został uznany za winnego zarzucanego mu czynu umyślnego naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w wyniku których spowodował wypadek, w którym śmierć poniósł D. Ł. (1) a S. D. (2) doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Stosownie do art. 435 § 1 k.c. prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 436 § 1 k.c., odpowiedzialność przewidzianą w artykule poprzedzającym ponosi również samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny. Podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej stanowi art. 822 k.c. w związku z art. 34 i 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku. Zgodnie z art. 822 k.c. § 1. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast § 4 stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Na mocy art. 34 ust 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ponadto ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrzodziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35).

W sprawie bezspornym było, że R. B. dniu 9 marca 2013 r. prowadził samochód R. (...) nr rej. (...) i na mocy prawomocnego wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w G. w sprawie o sygn. akt II K (...) uznano go za winnego zarzucanego mu czynu umyślnego naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w wyniku których spowodował wypadek, w którym śmierć poniósł D. Ł. (1) a S. D. (2) doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu tj. przestępstwa z art. 177 § 2 k.k.

Jak wykazało postępowanie dowodowe D. Ł. (1) w chwili zdarzenia nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa jednak wskutek tego nie przyczynił się do skutków wypadku.

W świetle orzecznictwa, jeżeli poszkodowany, który przyczynił się do powstania szkody, a następnie zmarł, a odszkodowania dochodzą osoby uprawnione z art. 446 k.c. jako poszkodowane pośrednio, przyczynienie zmarłego powoduje zmniejszenie odszkodowania dla tych osób na podstawie art. 362 k.c. –por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 18.08.1994 I ACr 169/94.

Z opinii biegłych sądowych B. P. i J. K. wynika jednak, że zapięty pas bezpieczeństwa nie mógł uchronić D. Ł. (1) od powstania ciężkich obrażeń ciała, które powstały w wyniku feralnego zdarzenia w dniu 9 marca 2013 r., ze względu na mechanizm, w jakim one powstawały.

Wobec powyższego Sąd nie uwzględnił zarzutu strony pozwanej o przyczynieniu się D. Ł. (1) do szkody, gdyż skutek wypadku czyli jego zejście śmiertelne i tak nastąpiłoby niezależnie od tego czy miał czy też nie zapięte pasy bezpieczeństwa. Zatem brak jest podstaw do przypisania przyczynienia się zmarłemu do skutków wypadku.

Przepis z art. 446 § 4 k.c. pozwala przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej. Jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy - złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym sytuacji. Na rozmiar krzywdy mają wpływ: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne, poczucie osamotnienia i pustki, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez zmarłego, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania oraz wiek pokrzywdzonego. SN w bogatym orzecznictwie wskazał na potrzebę indywidualizowania oceny krzywdy, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy odwołaniu do kryteriów obiektywnych, a nie subiektywnych odczuć pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy. Jego rozmiar jest zatem odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar. Przesłanka „przeciętnej stopy życiowej” społeczeństwa ma charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (tak SN w wyroku z dnia 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00 oraz z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, oraz z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 416/11, niepubl.).

Ugruntowany jest już również pogląd opowiadający się za kompensacyjnym charakterem zadośćuczynienia pieniężnego tj. uznający je za sposób naprawienia szkody niemajątkowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r. I CK 131/03, OSNC 2005/2/40). Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu naruszenia i trwałości skutków naruszenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981, Nr 5, poz. 81; z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, OSN 1978, Nr 11, poz. 210).

W orzecznictwie wskazuje się, że jedną z podstawowych przesłanek przy określaniu wysokości zadośćuczynienia jest stopień natężenia wspomnianych elementów składających się na pojęcie krzywdy. Sąd musi przy tym uwzględnić wszystkie okoliczności danego zdarzenia. W doktrynie wskazuje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowić "ekwiwalent wycierpianego bólu" jak też, że kwota zadośćuczynienia powinna być pochodną wielkości doznanej krzywdy (por. A. Rzetecka - Gil, Komentarz do Kodeksu cywilnego, Lex). W przypadku ustalania wysokości zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej w literaturze zwraca się także uwagę na konieczność uwzględniania dynamicznego charakteru krzywdy spowodowanej śmiercią takiej osoby, stopnia cierpienia psychicznego, ich intensywności oraz długotrwałości. Przy ocenie zakresu szkody niemajątkowej należy korzystać z kryteriów zobiektywizowanych, które jednak przystają do konkretnego poszkodowanego. Brak jest przy tym kryteriów wprost wskazanych w art. 446 § 4 k.c., które narzucałyby Sądom czym przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy się kierować, zatem to na organy stosowania prawa zostało przerzucone rozstrzygnięcie w tym zakresie, a ustalenie jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest "odpowiednia", należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego choć nie mogą być one dowolne.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie można przyjąć, wbrew twierdzeniom strony pozwanej, że wypłacone powodom kwoty po 12.500 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna są adekwatne do poniesionej przez nich krzywdy.

W zakresie roszczeń powodów o zapłatę zadośćuczynienia nie ulega wątpliwości, że na skutek przedmiotowego zdarzenia z dnia 9 marca 2013 r. utracili oni jedyne go syna, najbliższą im osobę. Utracili pierwotne dziecko, z którym byli silnie związani emocjonalnie, co potęguje cierpienie powodów. Ustalenia przedmiotowej sprawy wskazują, że pomiędzy powodami i zmarłym istniała silna więź psychiczna. D. Ł. (3) był samodzielny, mieszkał z rodzicami i bratem, utrzymywał finansowo rodzinę, a całą tę rodzinę łączył stosunek bliskości. Strata dziecka

niewątpliwie związana jest z bólem, poczuciem krzywdy i zawiedzionych nadziei. Oczywistym jest, że ściśle, pieniądze określenie rozmiarów ujemnych przeżyć powodów jest niemożliwe. Zadośćuczynienie pieniężne jest tylko pewnym surogatem za krzywdę, której w inny sposób nie da się naprawić.

Rozstrzygając kwestię zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, że powodowie bardzo przeżyli śmierć syna, do dnia dzisiejszego rozpamiętują jego osobę, a wspomnienia samej śmierci i jej okoliczności oraz zawiedzionych nadziei są nadal bardzo żywe. Utrata takiej osoby mogła zachwiać dotychczasową egzystencją powodów i skutkować zrezygnowaniem i apatią. Tym bardziej, że sam przebieg zdarzenia i utrata syna była zdarzeniem niespodziewanym i traumatycznym, o czym świadczą okoliczności wypadku. Oczywistym przy tym jest, że gdy w sposób nagły, nieoczekiwany ginie człowiek, to stanowi to ogromny wstrząs psychiczny dla najbliższych. Powodowie co prawda nie korzystali ze wsparcia psychologicznego, jednak nie oznacza to, że bardzo nie przeżyli śmierci syna. Należy podkreślić, że w szczególności powódka traumatycznie przeżyła śmierć syna. Korzystała ona z leków uspakajających i nasennych, miała problemy ze snem i łaknieniem, a około pół roku po śmierci syna zaczęła chorować na nowotwór złośliwy narządów rodnych. U powódki wzmogła się także cukrzyca wskutek czego amputowano jej palec u stopy oraz zaczęła chorować na nadciśnienie tętnicze. Natomiast powód miał problemy z nadużywaniem alkoholu, którym próbował uśmierzyć cierpienie po stracie syna. Sąd zważył, że powodowie nadal odczuwają ogromną krzywdę. Tak naprawdę okres ich żałoby nie uległ zakończeniu. Nadal rozpamiętują chwile spędzone z synem, co nie pozwala na zmniejszenie doznanego cierpienia emocjonalnego i psychicznego w tym aspekcie. Często odwiedzają grób syna. Śmierć D. Ł. (1) pozostawiła w życiu powodów pustkę i smutek. Nadmienić należy, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż powódka przeżywała śmierć syna bardziej intensywnie od powoda. Nadto nie można wykluczyć, iż traumatyczne przeżycia, związane z nagłą śmiercią pierworodnego dziecka, mogły mieć wpływ na zachorowanie na chorobę nowotworową powódki oraz inne dolegliwości zdrowotne. Powyższe okoliczności spowodowały, że Sąd zasądził od pozwanego zadośćuczynienie na rzecz powódki w wyższej kwocie, aniżeli na rzecz powoda.

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd zważył wszelkie okoliczności niniejszej sprawy. Miał jednak także na uwadze ugruntowane poglądy orzecznictwa dotyczące wysokości zadośćuczynienia jego kompensacyjnego i fakultatywnego charakteru, w tym dyrektywę, iż jego wysokość musi być odpowiednia w tym znaczeniu, że winna być utrzymana rozsądnych granicach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1962 r., sygn. IV CR 902/61, Lex nr 105819). Ustalenie „sumy odpowiedniej” zawsze jest jednak wynikiem swobodnej oceny, ściśle udowodnienie wysokości żądania, z racji niewymierności samej krzywdy związanej ze śmiercią osoby najbliższej, nie jest bowiem możliwe. Stąd też na podstawie powyższych okoliczności Sąd uznał, iż kwota 60.000 złotych w stosunku do powódki i 50.000 złotych w stosunku do powoda spełnia powyższe kryteria, a mając na względzie wypłacone już przez pozwanego powodom kwoty tytułem zadośćuczynienia w wysokości po 12.500 złotych zasądził odpowiednio kwoty 47,500 złotych na rzecz powódki i 37,500 złotych na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Powodowie w niniejszej sprawie dochodzili także odszkodowania za pogorszenie się ich sytuacji życiowej w kwotach 30.000 zł na rzecz powódki i 26.000 zł na rzecz powoda w oparciu o art. 446 § 3 k.c.

Zgodnie z art. 446 § 3 k.c. Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Ocena pogorszenia sytuacji życiowej, o jakiej mowa w tym przepisie, ogranicza się nie tylko do analizy obecnej sytuacji materialnej poszkodowanego, ale obejmuje swym zakresem również przyszłe szkody majątkowe polegające na utracie realnej możliwości polepszenia warunków życia w przyszłości, często nieuchwytnie lub trudne do obliczenia, stąd też niemożliwe do pieniężnego zrekompensowania w sposób ścisły, prowadzące jednak w wymiarze materialnym do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. I CSK 149/09, Lex nr 607232). Zwraca uwagę, iż ocena w jakim stopniu nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji członków rodziny zmarłego ma wymiar szerszy niż stan z dnia śmierci poszkodowanego i obejmuje porównanie hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację, w jakiej w przyszłości znajdowałiby się bliscy zmarłego, do sytuacji, w jakiej znajdują się w związku ze śmiercią poszkodowanego (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. I CSK 614/12, Lex nr 1383227). Analogicznie jak przy zadośćuczynieniu, podnosi się przy tym, iż wysokość

omawianego odszkodowania winna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom ekonomicznym i stopie życiowej danej społeczności, nie mogąc stanowić źródła wzbogacenia tych osób (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 marca 1994 r., sygn. I ACr 758/93, Lex nr 9186), z drugiej jednak strony wykładnia określenia „stosowne odszkodowanie” w art. 446 § 3 k.c. powinna uwzględniać wartość ekonomiczną odszkodowania, tj. musi wyrażać taką kwotę, która odczuwalna jest jako realne, adekwatne przysporzenie zarówno przez uprawnionego, jak i z obiektywnego punktu widzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 r., sygn. IV CK 445/03, Lex nr 173555). Według ugruntowanego poglądu, przy ocenie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, jako przesłanki odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., należy brać pod uwagę ogół czynników mających wpływ na ukształtowanie sytuacji życiowej tych osób, jeżeli tylko wywołują one istotne reperkusje w sferze materialnej.

W ocenie Sądu śmierć D. Ł. (1) nie wpłynęła na sytuację życiową powodów w sposób znaczący. Należy mieć na względzie, że przed śmiercią D. Ł. (1) był głównym żywicielem rodziny bowiem powodowie wykonywali jedynie dorywcze prace, a młodszy brat D. Ł. (2) nie pracował. Aktualnie D. Ł. (2) jest zatrudniony i uzyskuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 1.680 zł brutto miesięcznie. Ponadto powód po śmierci syna uzyskuje wyższe dochody aniżeli miało to miejsce za życia D. Ł. (1). Natomiast powódka uzyskuje zasiłek. Sąd uwzględniając roszczenie powodów w części miał jednak na uwadze, że powodowie w wyniku straty syna zostali pozbawieni przede wszystkim możliwości opieki w życiu codziennym, w szczególności okresie starości, wsparcia w procesach leczenia w tym okresie. Tymczasem nie bez znaczenia jest pozbawienie możliwości korzystania przez najbliższych z faktycznego wsparcia zmarłego, w tym wykonywania przez niego różnego rodzaju świadczeń niepieniężnych na rzecz rodziny. Świadczenia te, jakkolwiek trudno wyliczalne, mają niewątpliwie swój wymiar majątkowy, bowiem zwalniają uprawnionych z konieczności pokrywania ich kosztów. Chodzi tu np. o wykonywanie różnych prac, w tym fizycznych, na rzecz rodziny. W związku z powyższym, Sąd w uwzględnieniu również treści art. 322 k.p.c., przyznał powodom odszkodowania w kwotach po 2.500 złotych to jest w takim zakresie w jakim pozwany odmówił wypłaty powołując się na zarzut przyczynienia. W cenie Sądu odmowa wypłaty z tego tytułu przez pozwanego była nie uzasadniona, a powodowie nie wykazali, aby pogorszenie ich sytuacji było w większym zakresie, co uzasadniałoby wyższą kwotę niż po 5.000 złotych na rzecz każdego z powodów.

Nie wiadomo czy i w jakim zakresie zmarły syn wspierałaby powodów finansowo w przyszłości. Twierdzenie powodów w tym zakresie były zbyt daleko idące, tym bardziej, że D. Ł. (1) był osobą młodą, w chwili wypadku miał 24 lata i jego plany na przyszłość mogły ewoluować. Wizja pomocy syna w przyszłości była bardzo odległa. Tym bardziej, że zmarły był osobą, która jeszcze z nikim się nie związała i nie założyła rodziny. Wobec tego powoływanie się na ewentualną pomoc syna w przyszłości, jest tylko hipotetyczne.

Reasumując Sąd stwierdził, że brak jest podstaw do zasądzenia odszkodowania od pozwanego na rzecz powodów w żądanej przez nich wysokości, dlatego powództwo w pozostałej części oddalił. Sąd zwrócił też uwagę, że celem odszkodowania przyznanego na podstawie art. 446 § 3 k.c. ma być zrekompensowanie rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, nie może być ono natomiast źródłem wzbogacenia się tych osób (podobnie wyrok s. apel. w Poznaniu z dnia 29 marca 1994 r., I ACr 758/93, Wokanda 1994/8/52).

Zgodnie z art. 446 1 § k.c. jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. Granice obowiązku zwrotu kosztów pogrzebu wyznaczają zwyczaje przyjęte w danym środowisku. Pojęcie „zwyczaje przyjęte w danym środowisku” należy rozumieć jako zwykle ponoszone wśród określonego kręgu podmiotów koszty związane z pochowaniem zmarłego. Z kolei ustalając zwyczaje panujące w danym środowisku, należy kierować się kryteriami obiektywnymi, oczywiście odniesionymi do pewnego kręgu podmiotów. Nie można utożsamiać określenia „zwyczaje przyjęte w danym środowisku” z kosztami poniesionymi przez konkretną osobę w konkretnym przypadku (por. wyrok SN z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 459/06, LEX nr 277273). Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 k.c. obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio związanych z pogrzebem (jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu i in.), jak również zwrot wydatków, odpowiadających

zwyczajom danego środowiska. Do tych wydatków zalicza się koszt postawienia nagrobku. Do tych wydatków należy zaliczyć także wydatki na poczęstunek biorących udział w pogrzebie osób, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego przypadku, skoro jest to zwyczaj w zasadzie powszechnie przyjęty, zwłaszcza jeżeli jest w danym środowisku stosowany i dotyczy przede wszystkim krewnych zmarłego (bliższych i dalszych członków rodziny), jak również innych osób bliżej z denatem związanych, np. najbliższych współpracowników itp. Koszt takiego poczęstunku, utrzymany w rozsądnych stosownie do okoliczności granicach (nie mającego charakteru tzw. stypy pogrzebowej), podlega zwrotowi na równi z innymi kosztami pogrzebu zgodnie z art. 446 § 1 k.c. (wyrok SN z dnia 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81, LEX nr 8388; por. także wyrok SN z dnia 22 stycznia 1981 r., II CR 600/80, LEX nr 8301). Do kosztów pogrzebu orzecznictwo zalicza nadto umiarkowany wydatek poniesiony na zakup niezbędnej odzieży żałobnej, której noszenie zarówno w czasie pogrzebu, jak i przez dłuższy czas po zgonie osoby bliskiej jest zwyczajowo przyjęte w wielu środowiskach w naszym społeczeństwie (por. wyrok SN z dnia 7 marca 1969 r., II PR 641/68, OSNCP 1970, nr 2, poz. 33).

Sąd przyznał część wskazanych w pozwie przez powódkę kwot związanych z kosztami pogrzebu w sumie 5.968,22 zł, mając na względzie wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę w wysokości 1.768,22 zł, pomniejszoną o 50% wskutek przyczynienia się zmarłego D. Ł. (1) do wypadku. Koszty pogrzebu w całości obejmowały: koszty pogrzebin-1.970 zł, wykopania nagrobku- 700 zł, zakupu odzieży dla zmarłego i powódki- 786,31 zł i kwiatów- 80 zł oraz koszty nagrobka – 4.200 zł. W/w wydatki nie są nadmiernie wygórowane i znajdują odzwierciedlenie w cenach oraz zwyczajach przyjętych w lokalnym środowisku. Sąd nie doliczał od tej kwoty odzieży żałobnej w kwocie 330,01 zł, która została zakupiona dla powoda, albowiem z tym roszczeniem wystąpiła powódka, a nie powód. Nadto Sąd uznał za niezasadny zakup kurtki wskazany w fakturze VAT (...) oraz część kwoty za zakup garnituru, którego koszt ww. fakturze VAT został wskazany na kwotę 559,99 zł, uznając, że kwota zakupu garnituru w wysokości 400 zł stanowi umiarkowany wydatek poniesiony na zakup niezbędnej odzieży żałobnej dla nieboszczyka. Stąd na powyższą kwotę złożyły się koszty nagrobka w całości tj w kwocie 4.200 złotych oraz niewypłacona przez ubezpieczyciela połowa pozostałych uznanych przez Sąd za zasadne kosztów w kwocie 1.768,22 złotych

Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty 47.500 zł z tytułu zadośćuczynienia i 2.500 zł z tytułu odszkodowania na rzecz powódki oraz od kwoty 37.500 zł z tytułu zadośćuczynienia i 2.500 zł z tytułu odszkodowania na rzecz powoda od dnia 18 grudnia 2014 r. uwzględniając upływ 30 dniowego terminu do spełnienia świadczenia przewidziany w art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, mając na uwadze, datę zawiadomienia pozwanego o szkodzie tj. 15 listopada 2014 r. oraz wymagalność roszczeń przewidzianą na 18 grudnia 2014 r. Od pozostałych kwot tj. części kwoty z tytułu kosztów pogrzebu w wysokości 1.768,22 zł na rzecz powódki odsetki ustawowe policzono do dnia 17 marca 2015 r. tj. od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu, zaś od kwoty 4.200 zł z tytułu kosztów nagrobka od daty 14 maja 2015 r. tj. daty doręczania pozwu. Strona powodowa dopiero w pozwie inicjującym przedmiotowe postępowanie wskazała powyższą kwotę roszczeń dotyczących poniesionych przez nią kosztów nagrobka (art. 446 k.c.)

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. z zw. z art. 102 k.p.c. w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Powódka wygrała proces 57%, natomiast powód wygrał proces w 53%. Na koszty powódki i powoda złożyły się jedynie koszty zastępstwa procesowego łącznie z opłatą od pełnomocnictwa w kwocie po 3.617 złotych, a na koszty pozwanego kwoty opinii w wysokości w kwocie 1.986,96 złotych (pokryte z uiszczonej przez powoda zaliczki w wysokości 3.000 złotych, podlegające w pozostałej części zwrotowi, a także koszty zastępstwa procesowego każdej ze stron w kwocie 3.617 zł. Z uwagi na fakt współuczestnictwa formalnego powodów koszty procesy Sąd rozliczył osobno dla każdego z nich, przy czym koszty poniesione przez pozwanego Sąd podzielił na pół w odniesieniu do każdego z dwóch powodów $(3.617\text{zł} + 1986,96\text{zł} : 2 = 2801,98\text{zł})$ stąd biorąc pod uwagę wynik procesu powódce od pozwanego należy się kwota 856,84 złotych $(3.617\text{zł} \times 57\% - 2.801,98\text{zł} \times 43\% = 856,84\text{zł})$, a powodowi kwota 600,08 złotych $(3.617\text{zł} \times 53\% - 2.801,98\text{zł} \times 47\% = 600,08\text{zł})$

Z uwagi na fakt, iż powodowie byli zwolnieni od kosztów sądowych oraz mając na względzie wynik procesu Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nieuiszczone z

tego tytułu koszty sądowe w postaci opłat od pozwu (w kwotach odpowiednio 4.924 złotych i 3.800 złotych) nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu w takim stosunku, w jakim każda ze stron przegrała proces.

SSO Agnieszka Wiczorek